

Nemčija dala Romuniji rok za ureditev razmerja s sosedi

Romunsko uradno poročilo pa pravi, da je bil z Nemčijo in Italijo dosežen le sporazum o prostovoljni mirni ureditvi sporov z Bolgarijo in Madžarsko

Bukarešta, 30. jul. o. United Press sporoča: Iz pooblaščenega romunskega vira sporočajo, da je Nemčija dala Romuniji glede ureditve odnosov s sosedi rok do 15. septembra. V tem roku mora Romunija urediti svoje spore z Madžarsko in Bolgarijo, in sicer po neposrednih pogajanjih. Če v tem roku ne bi moglo priti do sporazuma med prizadetimi državami, bosta Nemčija in Italija storili svoje korake ter jih prisilile, da sprejmejo njuno rešitev.

Bukarešta, 30. jul. Izdano je bilo naslednje uradno sporočilo: Predsednik vlade Gigurtu in zunanji minister Manoilescu sta se vrnila danes iz Obersalzberga, kamor sta potovala na povabilo nemške vlade, in iz Rima, kjer sta bivala na povabilo rimske vlade. Ta obiska predstavljata prvi stik med romunsko vlado in vladama Nemčije in Italije od dneva, ko je Romunija izjavila, da se priključuje državama osi. Zastopnika romunske vlade sta se pogovarjala z voditeljema Nemčije in Italije ter zunanjskima ministroma obeh držav. Razgovori, ki so se tikali političnih in gospodarskih vprašanj Romunije in jugovzhodne Evrope, so potekali v prisrčnem in prijateljskem duhu. Med razgovori je bilo poudarjeno stvarno zanimanje ter popolno razumevanje Nemčije in Italije za Romunijo ter za ohranitev miru v tem delu Evrope. Glede akcije v bodočnosti so govorili v Obersalzbergu in Rimu samo o splošnih načelih ter osnovah, na katerih naj bi prizadete države svobodno sklepale in določile pogoje za končen sporazum o vprašanih donavskih kotline.

Bukarešta, 30. jul. m. United Press. Romunska vlada je zdaj pripravljena popuščati Bolgariji in Madžarski. V uradnih krogih izjavljajo, da je Romunija prepričana, da je odstopev nekaterih pokrajin potrebno, ker je to najcenejše sredstvo za boj proti razširjanju komunizma na Balkanu in poročstvo za resničen mir. To stališče potrjujejo tudi glasovi, da Nemčija in Italija nista nasprotovali sovjetski zasedbi Besarabije, Bukovine in baltičskih držav, da pa zdaj želita, da se ustali red na jugovzhodu Evrope ter da hočeta vse podonavske države pridobiti za sodelovanje, da bi tako zgradili trden branik. Ta branik na jugovzhodu Evrope bi imel zlasti gospodarski značaj in bi zagotovil gospodarske prednosti Nemčiji na Balkanu.

Dalje je bilo United Pressu rečeno, da je po obisku romunskih državnikov v Salzburgu in Rimu položaj romunske vlade precej okrepljen zaradi njene odločnosti, da končno reši

pereča vprašanja, zaradi katerih je bila Romunija prisiljena držati pod orožjem skoraj vse svoje vojaštvo.

K področju, ki bi ga Romunija odstopila Madžarski, so tudi mesta Arad, Oradea-Mare in Temišvar. Romunsko prebivalstvo bi se iz teh krajev moralo izseliti.

London, 30. jul. o. Reuter poroča: Vsi londonški listi se v pisanju o razmerah na evropskem jugovzhodu strinjajo v sodbi, da Romunija pri pogajanjih z nemškimi ter italijanskimi voditelji, ni hotela odnehati in da tudi ne bo tako lahko po-

pustila. Državi osi morata zaradi tega ravnati izredno previdno, če nočeta imeti vojne na več frontah. Dokler ne bo Velika Britanija porazena, bodo Nemci morali puščati Rusom proste roke. Če bi napad proti angleškemu otokom izpodletel, ali če bi Nemčija rajši hotela napasti Anglijo na Bližnjem Vzhodu zaradi petroleja, in pa da olajša blokado proti Italiji, bi Dardanele nenadno dobile izreden pomen, kakaj Rusija ne bi mogla pustiti, da bi jih dobila v oblast kakva evropska velesila. Zaradi tega ni še nič zanesljivo, kaj bodo posveti v Salzburgu in v Rimu rodili glede Balkana.

Napovedi o sovjetskih zahtevah glede Dardanel

Do teh zahtev naj bi prišlo v kratkem z nemškim napadom na Anglijo - Obsejni obrambni ukrepi v Turčiji

Carigrad, 30. julija. m. V tukajšnjih političnih krogih govorijo, da bo Rusija poslala svoje zahteve Turčiji, brž ko se bo pričel nemški napad na Anglijo. Predsednik turške vlade Refik Saidam, ki je včeraj prispel v Ankaru, je imel razgovor s predsednikom republike Inenijem, ki se mudi na jacht »Gloria« usidrani nekje v bližini Carigrada. V dobro obveščenih krogih pravijo, da je Refik Saidam z ozirom na razvoj sedanjih dogodkov šel po nasvet k predsedniku države. Nevtralni vojni opazovalec je pri tej priliki dal izjavo, v kateri pravi, da v Turčiji v zadnjih dneh

v velikem številu kličejo vojaške obveznike pod orožje ter da čete pošiljajo v obmejno pokrajino okoli Erzeruma. Zdaj ima Turčija pod orožjem 800.000 vojakov, kar odgovarja dvem tretjinam vse turške razpoložljive vojske. V političnih krogih sodijo, da se bodo ruske zahteve nanašale na nadzorstvo nad Dardanelami.

O bližnjih sovjetskih korakih proti Dardanelam, za kar bi bila potrebna akcija sovjetskega brodograjskega, sklepajo tudi iz zadnjih sovjetskih uradnih izjav o moči rdeče mornarice.

Velika letalska bitka nad pristaniščem Doverjem

Pri napadu je sodelovalo najmanj 100 nemških letal Angleški nočni napadi na Nemčijo

London, 30. julija. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča: Sovražni bombniki so v spremstvu lovskih letal izvedli večeraj napad na pristanišče Dover ob jugovzhodni obali. Močni oddelki britanskega letalstva so pomenili presenečenje za sovražnika. Po dosedaj dobljenih vesteh so naši lovci zbili večeraj in davi 21 sovražnih bombnikov in lovskih letal. Več naših letal je bilo poškodovanih v tem velikem spopadu, dejansko izgubljeno pa je bilo samo eno letalo.

Pri napadih na Dover je sodelovalo najmanj

100 nemških letal zaporedoma v skupinah po 8 letal. Vsi napadi so bili odbiti.

Nemška letala so letela v minuli noči nad Walesom. Napadi so trajali tri ure. Vrženih je bilo mnogo bomb. Število človeških žrtev še ni znano.

V minuli noči so angleški bombniki nadaljevali s svojimi napadi na vojaške objekte v severni in zapadni Nemčiji, in sicer na skladišča petroleja, ladjedelnice in tovarne postaje. Izvedeni so bili napadi na 17 letališč v Nemčiji, Holandiji, Belgiji in Franciji. Pogrešamo tri svoja letala. — Letala pomorske obrambe so izvršila napade na rezervoarje petroleja v Cherbourgu ter povzročila požare. Letala so se vrnila malo poškodovana. Neki bombnik je izvedel večeraj podnevi napad na letališče Loivarden v Holandiji. Pri vrnitvi so napadla ta bombnik štiri sovražna lovška letala, od katerih je bilo eno prisiljeno spustiti se. Angleški bombnik se je vrnil nepoškodovan.

Italijanska in nemška vojna poročila

Nekje v Italiji, 30. jul. Stefani. Italijansko uradno vojno poročilo št. 50 pravi: Naši letalski oddelki so izvedli uspešne akcije na drugi strani meje v Cirenaiki. Izvedeni so bili številni in uspešni bombni napadi. Zbiti sta bili dve sovražni letali, dve italijanski letali pa se nista vrnila na oporišča.

Berlin, 30. jul. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča: V pomorski vojni se uspehi naših podmornic stalno večajo. Neka podmornica pod poveljstvom kapitana ladje Rogmana je potopila iz angleškega konvoja pet oboroženih ladij v skupni tonaži 48.000 ton, razen tega pa tudi pomožno križarko z 18.000 tonami. Konvoj je bil razgnan. Ta podmornica je torpedirala tudi neko oboroženo britansko trgovsko ladjo s 16.000 tonami. Neka druga podmornica je potopila 17.750 ton sovražnih trgovskih ladij. Neka tretja podmornica je pred britansko obalo potopila sovražno trgovsko ladjo s 6.000 tonami. Pri naših ogledniških poletih je prišlo nad Kanalom na več krajih do letalskih spopadov, ob katerih je bilo zbitih šest sovražnih letal in eno nemško letalo. Preteklo noč so letela britanska letala nad severno in zahodno Nemčijo, kjer pa so vrgla le malo bomb, ki niso naredila nobene škode. Samo v Hamburgu je padla ena bomba na gosto naseljeno četrto, toda organizacija za protiletalsko obrambo je preprečila večjo škodo. Sovražnik je izgubil ves dan skupno 11 letal. Dve naši letali se nista vrnila.

Nemška sodba o uspehih posvetovanj v Salzburgu

Berlin, 29. julija. AA. DNB. »Baseler National Zeitung« objavlja danes komentar o solnoograških razgovorih med slovaškimi in nemškimi zastopniki v Solnogradu. V tem komentarju pravi tudi naslednje:

Slovaška je s svojimi posebnimi odnosi popolnoma združena z Nemčijo. Ti odnosi so, naravno, uspeh globokega in odkritega prijateljstva, ker je znano, da se je Slovaška prostovoljno podala že od ustanovitve svoje države pod vojaško okrilje Nemčije. Ta dejstva pa ne izključujejo popolne notranje svobode ravnanja. Takšen odnos je najnovejšega datuma in temelji na pravičnem in razumnem pojmovanju odnosov med Slovaško in Nemčijo, ker ni treba izgubiti iz oči, da je slovaška država sama zaprosila za varstvo najmočnejše evropske države, Nemčije. Slovaški kot mladi državi je za-

gotovljen normalen razvoj, tako da ne bo imela nobene konferenci na Havani je bolj jasno kot kdaj poprej stopilo v ospredje vprašanje, če bo Severna Amerika naslednik angleškega svetovnega imperija. Difficile est, satiram non scribere. Težko je zadržati smeh. Na eni strani se Severna Amerika s svojo gospodarsko politiko bori proti totalitarnim državam v Evropi in hoče pomagati Angliji, na drugi strani pa s tem, da si hoče pribaviti gospodarsko nadvlado nad vso Ameriko in si prisvojiti monopol nad vsemi surovinami ameriškega kontinenta, sama že izpodkopuje angleško gospodarstvo in ga v pogledu surovin hoče spraviti v svojo odvisnost.

Z obiskom v Nemčiji smo popolnoma zadovoljni in polni zavesti, da sta obstoj in svoboda slovaške države končno zagotovljena. Mi Slovaki se lahko zahvalimo Bogu, da smo se kot prvi priključili borbi za ustvaritev velike zamisljive Nemčije in upanju, da bo uredništev teh zamisli tudi slovaškemu narodu prinesla boljše bodočnost. Danes smo srečni in polni hvalečnosti. Mi bomo zvesti in vdani velikemu tvorcu nove Evrope in bomo dali svoj prispevek za uredništvo njegovega dela v prostoru, kjer so živeli že naši predniki. Meni je že pred 14. marcem 1939 bilo jasno, je nadaljeval Mach, da moramo s srečo in pravico do suverene slovaške države prevzeti tudi dolžnosti. Zato se razume samo po sebi, da slovaška država

Spremembe v vodstvu slovaške politike

Bratislava, 29. julija. AA. DNB: Kakor se izve, je predsednik države Tiso podpisal ukaz, s katerim se predsedniku vlade Tuku prepušča tudi vodstvo slovaškega zunanjskega ministra. Sanjo Mach pa je bil imenovan za notranjega ministra. V političnih krogih pričakujejo, da bo Sanjo Mach ponovno prevzel poveljstvo nad Hlinkovo gardo. (Družanski torej odpade kot zunanji minister.)

Sanjo Mach je dal po svoji vrnitvi iz Solnoграда predstavnikom tiska sledečo izjavo:

Vesti 30. julija

Za 40-letnico vladanja je italijanski kralj in cesar dobil brzojavne čestitke od vseh državnih poglavarjev, ki so z Italijo v prijateljskih zvezah.

Kanadski vojni minister Ralston je včeraj povedal, da Kanada odslej ne bo pošiljala več čet v Anglijo, ker ima Anglija dovolj svoje vojske. Pač pa bodo urejene velike garnizije ob vsej kanadski obali. Izpopolnjena bo tudi vojna industrija, da bo kanadska vojska lahko oborožena z najmodernejšim orožjem.

Angleško mornariško ministrstvo sporoča, da je bil v boju z nemškimi letali potopljen rušilec »Wren«, to je 26. rušilec, ki ga je Anglija zgubila od začetka sedanjega vojne od skupnega števila kakih 300.

Švicarska vlada uradno zavrača vesti ameriških listov, da bi bila Nemčija zahtevala od Švice vse zaloge živeža, zlata in surovin ter bi glede tega poslala ultimatum.

Pridelek žita in bombaža v Turčiji bo letos trikrat tolik, kakor po navadi. Žita že 80 let niso pridelali v taki množini, kakor letos.

Francoski zastopnik v Londonu Paul Morand je včeraj z angleškim zunanjim ministrom razpravljal o letalnih, ki jih angleška letala mečejo na francosko nezasedeno ozemlje. Po nalogu svoje vlade je skušal zlepa urediti to neljubo vprašanje.

Borja v Parizu je najbrž začela poslovati danes ali jutri. Osebe velikih denarnih zavodov, zavarovalnic itd., je že vse v Parizu.

Jugovzhodne evropske države naj takoj izžene vse dopisnike angleških listov, njihovo časopisje pa naj preneha jemati vesti iz drugih virov, kakor nemških ter italijanskih. Tako zahtevo naj bi bile po poročilu ameriške agencije United Press dobile nekatere jugovzhodne države. Poročilo je iz angleškega vira.

Potopitev sleherne angleške ladje naznanjajo zdaj v Nemčiji z zvonom čezoceanskega parnika »Bremen«. Znamenja prenašajo vse radijske postaje. Kakor pravijo, so to navodila zaradi tega, ker je velika angleška zavarovalnica Lloyds ob začetku sedanjega vojne prenehal dati v svojem sedežu v Londonu taka znamenja in sicer z zvonom prve potopljene ladje, za katero je družba morala pred 200 leti plačati zavarovalnino.

Španija in Portugalska sta sklenili dopolnilni sporazum k pogodbi o nenapadanju in večnem prijateljstvu. Dopolnilni sporazum se nanaša na sodelovanje med Španijo in Portugalsko v primeru, da bi bila neodvisnost katere od njih ogrožena.

Tovorni vlak je zgorel na švedski postaji Riksgrenzen ob norveški meji, pri čemer je bil uničen tudi obmejni predor.

Objavljena je bila uredba o spremembi carinske meje med Nemčijo in Belgijo po priključitvi bivših belgijskih okrajev Eupen in Malmedy k Nemčiji.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je poslal zbornici zakonski predlog o tem, da bi vse ameriške rezervne častnike takoj poklicali na daljše orožne vaje v zvezi z uvedbo splošne vojaške dolžnosti.

Francoska vlada je sklenila odpoklicati svojega dosedanjega poslanika v Združenih državah. Kdo bo prišel na njegovo mesto, še ni znano.

Glasilo rdeče armade »Krasna zvezda« prinaša v eni zadnjih številčk članek, v katerem poudarja nemške in italijanske vojaške uspehe.

Jugoslovansko trgovsko zastopstvo za gospodarska pogajanja s Turčijo je včeraj odpotovalo v Ankaru.

Nemški in italijanski obroč se čedalje tesneje in nevidno sklepa okoli Anglije, je govoril v nedeljo ravnatelj italijanskega lista »Telegrafo« v svojem tedenskem nagovoru na italijansko vojsko.

Romunska vlada je izgnala spet večjo skupino Francozov, ki so bili zaposleni v vodstvu petrolejskih družb, češ da so pripravljali atentate proti romunski petrolejski industriji.

Japonske oblasti so aretirale spet dva ugledna Angleža, zastopnika raznih angleških podjetij, češ da sta se bavila z vohunstvom.

V Palestini so izbruhnili nemiri ter nastala proti Judom. Povod za boje so dali zadnji napadi italijanskih letal na Haifo, poroča italijanski radio.

Francoska vlada je na včerajšnji seji sprejela sklep, da je treba takoj prenehati, kdo je odgovoren za vstop Francije v sedanjo vojno. Sprejet je bil tudi zakon o ustanovitvi posebne vrhovne sodišča.

Tednika »Narodna pravda« in »Pravda«, od katerih je prvo glasilo muslimanskega političnega voditelja dr. Kulenovića, drugo pa glasilo dr. Šefkije Behmena, se neprestano pripravata o tem, kdo ima pravico govoriti v imenu muslimanske politične organizacije. »Narodna pravda« očita Behmenu zgaštevno in osebna stremiljenja in pobija Behmenove trditve, da bi bil tako silno priljubljen med muslimani, da brez njega ne bo mogoče uresničiti muslimanskega političnega programa. List celo pravi, da bi dr. Behmen ne bil nikoli poslanec in politični človek, če ga ne bi vodstvo muslimanske stranke tako rekoč vsililo ljudstvu. Behmena v nobenem okraju niso hoteli ljudje za kandidata, pač pa so ga potem sprejeli po nagovarjanju in prizadevanju pokojnega dr. Mehmeda Spaha. List dalje pravi, da bi se bilo leta 1924 in 1925 kmalu zgodilo, da bi dr. Behmen zletel iz muslimanske stranke, ker je deloval stalno proti slogi in koristim muslimanske organizacije. »Narodna pravda« podkreplja svoje navedbe z grožnjo, da bo objavila neovrgljive dokumente, s katerimi se bo pojasnilo vse delovanje dr. Behmena, ki ga žene v politično delo zgolj osebna korist in poželjenje po oblasti.

Med prijatimi uglednimi Angleži na Japonskem je bil tudi dopisnik agencije Reuter, Cooks, ki je pa po japonskem poročilu med zastifevanjem skočil iz III. nadstropja skozi okno in se ubil. Ni dvoma, da je mož naredil samomor z blagohotno in izdatno japonsko uradno pomočjo. Japonci so Cooksa dolžili vohunstva.

Angleške oblasti v Aleksandriji so zasegle dve veliki francoski ladji za prevoz petroleja. Ladji imata skupaj 25.000 ton.

v celoti izpolnjuje svoje dolžnosti, ki izvirajo iz njene vključitve s to novo evropsko skupnost. Rad bi, da bi bil mogoč večeraj vsak Slovak slišati Hitlerja, kakor smo ga slišali mi. Prepričan sem, da bi tak dan postal praznik vsega slovaškega naroda. Če sem bil do sedaj poln občudovanja za vdanost nemškega naroda do svojega voditelja, pa šele danes v celoti razumem in sem tudi sam tako očaran nad osebnostjo vodje rajha, da tega sploh ne morem povedati z besedami.

Pomanjkanje olja?

Slovenija ga sama pridelala dovolj zase!

Ljubljana, 30. julija.

Ze nekaj mesecev so gospodinjke po deželi v skrbeh, kaj bo z jedilnim oljem. Zelo se je podražilo in ga je prišlo tudi primanjkovati, da so ga trgovci svojim odjemalcem jeli deliti po četrt litra in še manj. V Ljubljani je pravi naval na mestni prehranjevalni odsek, ki je pozimi med rezervno hrano kupil tudi vagon olja. Vendar je pa naša mestna občina morala pri razdelitvi tega olja dati prednost raznim socialnim ustanovam, bolnišnicam in drugim zdravstvenim in socialnim zavodom. Med trgovce pa tega olja ni bilo mogoče razdeliti, ker bi na vsakega trgovca prišlo le po nekaj litrov.

Trgovci nam zagotavljajo, da se stiska za olje ne bo več povečala, saj v kratkem dobimo letos pridelano olje. Pri naraščanju cen zlasti uvoženega blaga se pač ne smemo čuditi, če so tudi olju zrasle cene. Poraba olja se je zaradi vojne v Evropi silno povečala in pomnožila predvsem za tehnične namene, ker vojna tehnika izkorišča tudi za jedilno olje namenjene surovine.

Slovenci smo pač med zadnjimi narodi v Evropi, ki se bi upravičeno pritoževali zaradi pomanjkanja olja. Izvažamo namreč samo iz Slovenije na leto za čez 3 milijone din bučnega olja in semena. Zato pa uvažamo jedilno olje in varujemo z njim kakor s čudodelnimi kapljicami. Dočim si drugi narodi pritrjujejo od ust vsakdanjo preprosto hrano, predvsem pa maslo, smo pa Kranjci še vedno gospodinjke in se zmrdujemo nad odličnim domačim bučnim oljem.

Branimo se celo najfinejšega dalmatinskega olivnega olja. Ker je bučno olje domače in ker so cene razmeroma nizke, menda domače olje iz bučnih pešk sploh ne sme na mizo pravega Ljubljančana ali pristnega Kranjca.

Bučno olje je bolj masno od navadnega, v Ljubljani in po Kranjskem priljubljenega tovarniškega olja. Naše domače, na Štajerskem in v Prekmurju pridelano zeleno bučno olje iz domačih buč, »golic« imenovanih, smo prej izvažali v Avstrijo, kjer so ga tudi na gospodskih mizah cenili za

najbolj izdatno in najbolj masno. Olje je pridelano iz peska buč »golic«, ki bi tudi na Kranjskem dobro uspevale. Peske teh buč imajo tanko in mehko lupino ter dajo od vseh naših buč največji odstotek olja. Naši kmetje naj sade te vrste buč, ki prav tako lahko z njimi krmijo živino, a z oljnimi pogostami bodo pomnožili mlečnost svojih krav. Sedaj oljne pogostke kupujejo pri raznih oljnih industrijah, ko bi lahko skoraj po vsej Sloveniji sami pridelali vse potrebno olje in pospeševali tudi živino s krepkimi krmili.

Sicer pa Slovenija porabi samo toliko olja, da nam skoraj ni treba saditi več buč »golic«, kolikor jih sadimo že sedaj, saj smo prej videli, da prodamo za 3 milijone din olja in bučnih pešk v inozemstvo. Danes je cena in izvoz seveda mnogo večji.

Kar se pa okusa tiče, ima bučno olje navadno res svoj aroma, ki se ga pa človek v nekaj dneh tako privadi in mu tudi tako ugaja, da bučnega olja ne more več pogrešati. Zato naj pa tudi izbirni in razvijeni Ljubljančani poskusijo z izvršnim domačim bučnim oljem in gotovo jim že v kratkem ne bo več žal za dosedanjim jedilnim oljem, ki ga bo morda res pričelo primanjkovati. Najbolj bomo pa dobro bučno olje občutili pri svojem zdravlju. Ker že moda takrat zahteva in priporoča vitamine, moramo vso našo javnost opozoriti, da naše bučno olje spada med najkrepkejšo vitaminsko hrano.

Večkrat poudarjamo prizadevanja za osamosvojitve. Pri olju se lahko osamosvojimo ter izvažamo najstrožje avtarkijo kar — čez noč. Radi objokujemo tudi usodo naših obmejnih rojakov, revnih štajerskih kmetov, ki jim prav lahko pomagamo s kratkim naročilom, da mora na našo mizo štajersko bučno olje.

Znano nam je pa tudi, da tudi iz pešk sončnic lahko napravimo prav dobro in okusno jedilno olje.

Pričakujemo, da bomo kmalu zvedeli za močnejšo propagando in za tečaje, kako pridelujemo okusno bučno olje, tudi po takih krajih, kjer doslej še ne sade buč »golic«.

Velika podjetnost vlomilcev in tatov

Vlom na Aleksandrovi cesti - Vlomilec najel avtotaksi - Razne druge tatvine

Ljubljana, 30. julija.

včeraj je Ljubljana živahno razpravljala o drznem vladu, izvršenem pri belem dnevu na Aleksandrovi cesti. Zdravnik dr. Albert Trtnik je okoli 14 odšel s svojo družino na izprehod v bližnjo okolico. Svoje stanovanje, ki se nahaja v hiši št. 3 v II. nadstropju, so zaklenili. Zdravnik se je vrnil okoli 22. Položaj v stanovanju ga je presenetil. Že vhodna vrata s hodnika so bila odprta. V spalnici drugače ni bilo mnogo nereda, toda iz psihe so bile pobrane vse dragocenosti, zlatnina in razni okraski. Zdravnik je takoj telefonično obvestil policijsko upravo, ki je poslala na lice mesta detektive in daktiloskopa. Ta ni dosegel pravega uspeha, moral je vlomilec prav po strokovnjaško manipulirati ter je prijel razne predmete z ročnicami. Pri vladu sta najbrž sodelovali najmanj dve osebi. Eden, kakor je navadno, je revidiral notranjost stanovanja, drugi je stal na straži, da bi pravočasno svojega tovariša obvestil na pretečo nevarnost s kratkim žvižgom. Mirno sta stvar opravila in nikdo ju ni opazil, kajti ob nedeljah popoldne je povsod vse tiho in mirno. Zdravnikovi soprog ukradeno zlatnino in dragocenosti cenijo na 52.750 din.

Franci P. z Galjevice je drzen vlomilec. Že zgodaj je zašel na vlomilska in tatinska pota. So dišče je z njim imelo že mnogo opravka, pa tudi siromašni oče ima z njim križe in težave. Franci je bil že dve leti v poboljševalnici. Ostal pa je zakrknjen mladenič. Tudi druga dva brata nista vzgledna mladeniča. Pravijo, da celo oče tepo. Franci je bil pri vojaki v Splitu. Zbodel je in so ga poslali domov na »bolovanje«. Težko je biti brez denarja! In Franci je kmalu napravil drzen načrt za vlom v Megušarjevo pekarno na Dolenjski cesti, nasproti rakovniškemu »elezjanskemu« zavodu. Ponoči od sobote na nedeljo se je skozi okno pri stranscu v pritličju splazil v pekarno, od tam v prodajalno. Tu je siloma odprl predal, v katerem je našel 5000 din gotovine. Hitro je denar pobral in izginil po poti, kakor je prišel notri.

In Franci si je takoj privoščil veliko veselje! Lepo tip-top se je oblekel. Šel je v mesto, najel avtotaksi in se okrog vozil kot kak imenitnik. Prišel je se celo na Galjevice domov! Veselja ob je okrog. Zaradi tega vlomila je policija prišla ob njegova brata, pa ju je kmalu izpustila, ko sta točno dokazala svoj alibi. Franci pa se je ves dan vozil okrog, nato pa izginil.

Množe se poljske tatvine krompirja, fižola in drugih pridelkov. Josipu Fabiančiču so s parcele v Mičinskega ulici neznan tatovi pobrali do 7 kg stročjega fižola, do 10 kg čebule in krompirja v skupni vrednosti 180 din. V Bujasovi džungli v Prešernovi ulici je neznan tat ukradel Andreju Segulnu navadno papirnato listnico z 1875 din gotovine. Mariji Korošičevi je bilo iz spalne sobe v hotelu »Soča« ukradeno 4500 din gotovine in

damska ura, vredna 300 din. V zadnjih petih dneh je bilo ukradenih v Ljubljani 8 različnih koles v vrednosti 6500 din. V trgovini. Povšetova ulica 71, je bilo Mitčević Anu ukradenih 1000 din gotovine.

V mesto se sedaj vračajo vlomilci, ki so hodili okrog po letoviščih, toda spoznali so žal, da so letos letoviške sezone slabe in da za nje ni primernih poslov in zaslužkov. Tudi letoviški sleparji tožijo čez slabe čase.

Ugrabitev v Prevaljah

Maribor, 29. julija.

Na orožniško postajo v Prevaljah je prišla neka ženska ter je orožnikom prijavila, da je njeno 17 letno hčerko nekdo ugrabil. Orožniki so se za zadevo, ki je v naših krajih zelo redka, zanimali ter je ženska nato povedala, da se piše Koprivšek Marija, tisti, ki ji je hčerko Terezijo ugrabil, pa je Strojnik Avgust. Orožniki so odšli iskat mladi ubežnik par ter so begunca res zasledili na Strojnikovem domu v Farni vasi. Tam pa se je zadeva tudi zadovoljivo pojasnila: Deklica je izjavila, da je šla prostovoljno s Strojnikom, s katerim se imata že dolgo rada ter ima z njim pet mesecev starega nezakonskega otroka. Nameravata se poročiti ter so starši obema že dali dovoljenje. Sedaj pa so se starši z vso družino nameravali preseliti iz Prevalj v Nemčijo ter so hoteli vzeti s seboj tudi Terezijo. To pa niti dekletu niti njenemu fantu ni bilo po volji, pa sta se zmenila, da deklo pobegne od domače hiše ter ostane v Prevaljah, kjer se bo po odhodu staršev poročila. Zdi se, da se bo ta ugrabitev sedaj končala z veselo poroko.

Smrt 8 letnega otroka v mlaki

Maribor, 29. julija.

V Rakoveh pri Sv. Tomažu pri Ormožu je utonil sin viničarja Martina Kosa, 8 letni Martinek. Mali dečko se je hotel v veliki mlaki, ki jo imajo pri sosedu v bližnji hiši, ohladiti ter se je šel vanjo kopat. Vsi otroci iz okolice hodijo v to mlako v vročih poletnih dnevih, Martineku pa je oče to prepovedal, češ da je mlaka zanj še pregloboka ter naj si rajši doma v majhno jamo poleg hiše nanosi vode ter se tam okopje. Fantek je res očeta ubogal, toda ni prinašal vode iz studenca, temveč iz velike sosedove mlake. Nekajkrat je prišel s posodo, potem pa ga je naenkrat zmanjkalo. Šli so pogledat, kaj je z njim ter so ga našli v dober meter globoki mlaki mrtvega. Padel je v razmeroma plitvo vodo, toda vdrl se je pri tem v blato, tako da se ni mogel več izklopati, ker pa ni bilo blizu nikogar, je utonil.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 30. jul.

Včeraj je ves dan pomalem pihalo, tako da kljub jasnemu vremenu ni bilo vročine. Proti poludnevju je sicer nekoliko kazalo, da se bo napravila nevihta, toda veter je že kmalu razgnal oblake. Včer je bil lep, današnje jutro pa za ta letni čas kar neverjetno hladno. Prvič v letošnjem poletju smo davi dobili pravo pravcato jesensko meglo. To je že prvi znak, ki nas vsako leto opozori, da se bo poletje nagnilo in da ni več daleč do jeseni. Avgusta so jutra navadno že hladna, in tudi megla se navsezgodaj vedno pogostje javlja. Dnevi so po takih meglenih jutrih navadno lepi, jasni in še kar vroči.

Gosta megla je davi ležala nad mestom. V bližnji okolici je bil dojem tega jutra že kar na moč jesenski, zlasti še, ker je bilo tako občutno hladno. Megla pa so se kmalu razgnile, toda nebo, ki se je potem prikazalo, ni bilo tako jasno in čisto kakor se je bilo nadejati. S tenko, umazano belo plastjo je bilo zastrito, drobne proge so se vlekle čezenj. Tudi sonce se je kislilo držalo, kazalo ni nobenega pravega veselja.

Letos bodo prišli čez 5000

Tako velikega dela kakor ga imajo letos na ljubljanski reševalni postaji doslej še niso imeli nobeno leto. Iz leta v leto se večja števila prevozov, vendar pa je letos poskočilo v kar nepričakovani meri. Ze dozdaj so zapisali v veliko knjigo 3055 voženj, do konca leta pa bodo, kakor zahtevajo, prav gotovo prišli precej čez 5000. Treba je namreč pomisliti, da so druga leta »izven sezone«, to se pravi, v poletnih mesecih, imeli na dan povprečno po 5 do 7 voženj, kvečjemu kdaj 10, letos pa se število giblje med 15 in 25. Včeraj so zapisali 17 prevozov. Prevezi pa so in v ljubljansko bolnišnico prepeljali tudi nekaj ponesrečencev.

Ze ob devetih zjutraj so z vlaka na glavnem kolodvoru prevzeli posestnika Miho Štrusa iz Crnomlja. Štrus se je ponesrečil pri delu.

Ob desetih so pohitili na Celovsko cesto, kjer se je pri delu poškodoval na nogah delavec Hajdinjak Edvard. Hajdinjak je zaposlen pri znanem podjetju Antona Resa z Zagreba. To podjetje zaliva zdaj že daljša ljubljanska ulice z asfaltom.

Ob 2 popoldne so se odpravili z avtomobilom v večjo papirnico, kjer se je pri delu poškodoval na roki delavec Tavčar Ivan.

Komaj so se dobro vrnili iz bolnišnice, kamor so spravili Tavčarja, so že morali v Linhartovo ulico št. 23, kjer so prevzeli tesarja Leopolda Močnika ki se je poškodoval pri delu.

To je pa res prava prijateljica!

Gospodinjki pomočnici Tilki L. v Pražakovi ulici je oni teden iz sobe izginila vložna knjižica. Mestne hranilnice ljubljanske, v kateri je bila napisana vloga 1735 dinarjev. Izginil pa je tudi zlat prstan. Oboje je imela Tilka shranjeno v kovčegu. Tatvino je tedaj moral opraviti človek, ki so mu bile razmere v sobi prav dobro poznane. In v to smer se je poizvedovanje policijskih organov tudi takoj zasukalo.

Pri blaginji Mestne hranilnice ljubljanske se je nekaj dni po tatvini nekdo oglašil z vložno knjižico, na katero je dvignil 1700 dinarjev. Agenti so začeli poizvedovati, kdo bi bil to in tega človeka so v resnici tudi v izredno kratkem času dobili. Kako pa so bili presenečeni, ko so spoznali, da tat, ki je duhaprisotno prišel k blaginji Mestne hranilnice ter tam dvignil znesek 1700 din, ni nihče drugi kakor — prijateljica Tilke L., neka Berta L. S Tilko sta se prav dobro razumeli, in lahko si mislimo, kako je Tilka pogledala, ko je izvedela, da je tatvina njena prijateljica Berta. Tatvina je 35 din še pustila v hranilnici, nemara da se ne bi komu zdelo sumljivo, če bi vzel vso vlogo do zadnje pare.

Ko je Berto prišla policija, je pri njej našla še 1000 dinarjev in zlat prstan. Za ostalih 700 din pa si je bila nakupila nekaj perila in imenitne čevlje. Zapravljala tedaj ni ravno hitro, pa so ji kljub njeni previdnosti tako naglo prišli na sled in jo priprli.

Za red na električni cestni železnici

Pred kratkim smo čitali pritožbo, da osebe je električne cestne železnice premalo pazi na vstopanje in izstopanje. Pravilno je pritožba upoštevala vpoklice k vojaškim vajam, ki so gotovo vzrok marsikateri pomanjkljivosti, vendar se pa uprava cestne železnice prav dobro zaveda teh pomanjkljivosti in se z vso strogostjo prizadeva za red na cestni železnici in za vljudnost osebja. Zato nam je uprava električne cestne železnice poslala pojasnilo, ki naj ga spozna vsa javnost, da uvidi prizadevanja električne cestne železnice za red in pravilno poslovanje uslužbenstva. Sprevodniki in vozniki imajo nalog, da na vsaki postaji — ne glede na to, ali je kak potnik za vstop ali izstop pripravljen — ustavijo voz, hkrati pa tudi, da se pred odhodom voza s postajališča prepričajo, če ni v okolici še kak potnik, prav tako pa tudi, da se voz ne odpravi vse dotlej, dokler ni vstopanje in izstopanje popolnoma končano. Nadalje jim je na-

ročeno, da morajo biti nasproti potnikom vljudni in uslužni, prav tako pa tudi, da morajo preslišati vse pikre opazke ter potnikom prijazno odgovarjati na vprašanja, ki se tičejo izstopnih mest, prestopov in tudi odhodov vlakov. Kakršno koli drugo razgovorjanje, prekanje ali celo prepiranje itd. je tramvajskim uslužbencem najstrožje prepovedano. Na vse to so uslužbenci opozarjeni pri vsaki šolski uri, torej gotovo vsakih 14 dni. Da bodo te in druge pomanjkljivosti odpravljene, naj občinstvo vsak konkretni primer prestopa prijavi upravi cestne železnice z navedbo časa, kraja, številke voza, številke denarne torbice sprevodnika in prič z natančnimi naslovi, da bo uprava mogla postopati proti prekršiteljem predpisov. Le na ta način bo mogoče vzgojiti uslužbenški kader, ki bo upošteval vse predpise, ter izločiti uslužbence, ki za vzgojo niso dovzetni. Potnike pa naprošamo, naj čim bolj naglo vstopajo in izstopajo ter poslušajo in se ravnaajo po vseh navodilih službojočega voznega osebja, posebno pa, da naj opuste kakršno koli nepotrebno razgovorjanje z vozniki in s sprevodniki. Vse občinstvo pa tudi prosimo za upoštevanje naporene službe tramvajskih uslužbencev, saj odpremojo po 30.000 potnikov in prevozijo do 5.500 km na dan.

Nj. Vis. kneginja Olga je včeraj obiskala počitniško kolonijo v Zg. Tuhinju

Zg. Tuhinj, 29. jul.

Kakor številne druge naše občine, tako je tudi kamniška letos organizirala počitniško kolonijo v Zg. Tuhinju, kamor je poslala na oddih 50 fantov in deklet. Včeraj pa je ta kolonija doživela visok obisk.

Okrog štirih popoldne je kolonijo namreč obiskala Nj. Vis. kneginja Olga, katero je spremljala dvorna dama. Od blizu in od daleč so prihiti ljudje, da bi pozdravili visoko gostjo. Prišli pa so tudi najvidnejši organizatorji počitniških kolonij, zastopniki socialnih organizacij in ustanov, soproga bana dr. Natlačena, kamniški župan Novak in drugi.

Množica in šolski otroci, ki so napravili lep špalir, so visoko pokroviteljico tolikih dobrotelnih organizacij pozdravili ob njenem prihodu z navdušenim vzklikanjem. Potem pa je zadelo državna himna. Nj. Vis. kneginja Olga je najprej pozdravila banova soproga, za njo je priložnostno deklamacijo prav lepo izvedla deklica Majda Skofčeva, ki je kneginji izročila lep šopek. V imenu tovarišev in tovarisic, ki bivajo v koloniji, je nato pozdravila Marjetka Mevželj. V imenu kamniške občine je pozdravil župan Nande Novak, v imenu svojih faranov pa domači župnik Stanovnik.

Nj. Vis. kneginja Olga si je nato z ljubeznivim zanimanjem ogledala do vseh podrobnosti ureditve kolonije in povprašala po življenju ter dnevnem redu. Ravnatelj Higienškega zavoda, dr. Pirč, ji je nato poklonil album s slikami z vseh letošnjih počitniških kolonij.

Med obiskom visoke gostje je pred šolskim poslopjem ves čas mladina pela slovenske narodne pesmi. Ko je kneginja spet stopila iz poslopja, ji je mladina ponovno pridelala navdušene ovacije, vzklikala pa je tudi Nj. Vel. kralju Petru II. knezu namestniku Pavlu, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Po tem lepem slovesu se je kneginja Olga spet odpravila iz Tuhinja. Prebivalstvo in šolska mladina, ki je doživela čast njenega obiska, pa bo obdržala včerajšnji dan v najlepšem spominu.

Meningitis na Dolenjskem

Št. Jurij pri Grosuplju, 29. julija.

Dne 28. t. m. so pokopali na šentjurskem pokopališču komaj 21 letno Primic Angelo iz Bičja pri Grosuplju. Dva dni prej je pričela tožiti, da jo boli glava in zadaj na tilniku. Domači niso posvetili njenemu zdihovanju nikake pažnje, menili so pač, da bo bolezen samo na kak način presla. Vendar se pa to ni zgodilo. Padla je v nezavest in omenjena dne umrla.

Prav tak primer se je primeril na Kobiljeku ob Ponovi vasi. 19 letni posestnikov sin Brodnik Alojzij je pričel tožiti, da ga boli glava in da mu je slabo. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima meningitis. Bojimo se, da se epidemična bolezen ne bi razpasla v naših krajih.

Istege dne so pokopali 22 letno soprogo tovarniškega strugarja Antona Mehleta iz Ponove vasi pri Grosuplju. Umrla je na pljučnici. Poročila se je komaj pred letom dni. Zapušča šele 10 dni starega sinčka. Bog ji bodi bogat plačnik, domačim pa izrekamo iskreno sožalje!



»Poiskati morava sobarico, Clineton,« je rekel Slad, ko sta stopila iz sobe. »Pri kuharici je prav gotovo ni, ker se je z njo sprla, toda po vsej verjetnosti ni odšla spat. Vai v hiši so še budni. Morebiti je pri Banconu...?«

Stopala sta skozi predurje proti otocem. Ta hip pa so se nenadoma odprla vrata neke sobe, za katerimi je bilo slišati hripav glas:

»Tatical! Vlačugale!«

Policaja sta se presenečena obrnila. Tedaj je nekdo podolgovel telebnil čez rag tistih vrat, ki so bila odprta. To je bila Eva Ruvan. Za njo se je pojavila Alice z dvignjenima pestema, s katerima je ježno grozila. Ona ni opazila policajev.

»Tatical!« je zavpila še ekkrat zveni, ki je pred njo ležala na tleh. »Odkod boš imela pet tisoč funtov, če jih nisi ukradla?«

Harry je besen stekel za njo v predurje, za njim pa vsi ostali člani sorodstva. Alice se je umaknila Harryju in krčevito stekala v rokah sveženj papirjev. »Hvala, gospa Boley,« je šlišla nenadoma za seboj glas. Slad je trdo držal za njeno roko, v kateri so bili papirji. Ona

je takoj izpustila papirje, ko jo je bil zgrabil policaj. Bili so bankovci. Detektivi jih je preštel. Bilo je natančno 5000 funtov šterlingov.

»To je zelo zanimivo. Odkod imate ves ta denar?«

»Od tiete-le,« je odgovorila Alice in pokazala na mlado ženo, ki se je dušila v solzah. »Pomotoma sem vzela njeno torbico mesto vone in kaj sem videla! To je navadna tatical! Na pošten način ne bi nikdar mogla priti do tolikšnega bogastva. Ko se je poročila, ni imela nič, Harry pa zasluži komaj štiri funte tedensko.«

Calam je v družbi Bandilla pristopil. Slad se je obrnil k tajniku.

»Ali poznate te bankovce?«

»Za božjo voljo! Saj to je denar, ki je bil ukraden iz jeklenega predala!« je odgovoril presenečeno mladenič.

Osmo poglavje.

Skrivnost Vere Towley.

Deset minut potem, ko se je burja nekoliko poglobila, so sedeli Slad, Calam in Clineton spet v pokojniški delovni sobi.

»Ali bi mi mogli razvozlati to uganko,« je vprašal in načrtanil čelo

Slad. »Pojasnite mi, zakaj naj bi nekdo ukradel pet tisoč funtov šterlingov samo zato, da bi jih vtaknil v torbico oni punčari, ženi Harryja Ruvana?«

Calam je ekomiznil z rameni.

»Ničesar ne razumem.«

»Morebiti je Edvin skril ta denar pri njej v torbici, da bi ga potem spet vzela,« je odgovoril Clineton.

»Na to sem že sam mislil,« je odgovoril Slad. »Toda to nazadnje le ni mogoče. Taka ženska, kakor je Eva, je vse preveč nezanesljiva, prav tako pa tudi Alice. Ti dve ne znata molčati. Drugače je z Janet. Tieta zna molčati, kadar hoče. Možno je to, da je Edvin z njo nekaj skuhal, toda oni dve izključujem. Razven tega bi on ne zamenjal torbice. Ne, Clineton, jaz začenjam čez dalje bolj verjeti Edvinu Ruvanu. Ta denar ima nalogo zapeljati nas na napačno sled ali pa se ga je hotel nekdo znebiti, ker se mu je zadel preveč nevaren. Sedaj ga imam na vsak način jaz v rokah in ga bom hranil.«

Potipal se je po žepu in nato zamisljeno nadaljeval:

»Samo nekaj me neprestano muči. Da znabiti vsa tatvina s pet tisoč funti ni nazadnje nič drugega kakor spretna krinka, ki naj bi zakrila pravega krivca?«

»Kako to mislite?« je vprašal Calam.

»Vi ste mnenja,« je rekel Clineton, »da je bilo iz predala vzeto nekaj važnejšega kakor pa je tih pet tisoč funtov šterlingov, ki da je služil za denar samo za to, da se pokrije prava tatvina, ki je bila izvršena.«

»Da, to me neprestano muči. In kar je najhujše, ni je nobene možnosti, da bi se mogel človek točno prepričati o resnici.«

»Morebiti bi Bandillo...« je hotel pripomniti Calam.

»Hm... Bandillo! Vse dotlej, dokler ne ugotovim, da je pri vsej tej stvari popolnoma nedolžen, ne bom dosti verjel njegovim izpovedim. Ako je zaljubljen v Towleyovo hčerko, potem je stvar še mnogo bolj zapletena.«

»Morali bi sedaj z njim govoriti,« je predlagal Calam.

Ker nihče ni vedel, kje je sobarica, so vsi trije odšli proti prvemu nadstropju in začeli povrti trtati na vsa vrata. Soba gospodične Towley je bila na koncu hodnika. Vera je imela na sebi še večerno obleko, ko je odprla vrata. Na njenem licu ni Slad opazil niti trohice žalosti.

»Kaj želite?« je vprašala policaja pred vratmi.

»Vi še ne epite, gospodična Towley?«

»Ne morem. To razburjenje... ubogi Hubert... vi me najbrže ne razumete...«

»Razumemo. Toda nazvle temu smatramo za potrebno spregovoriti tudi z vami nekaj besed. O gospodu Ruvanu... Morebiti bi nam mogli kaj pomagati...«

»Jaz?«

»Saj ste bili vendar zaročeni z njim,« ji je odgovoril Slad. Povesila je pogled do diamantnega pretana na sredincu leve roke.

»Izvolite vetopiti!«

Vstopili so v sobo, ki je bila okusno opremljena. Na nočni omari je stala

mala svetilka, katere svetloba se je odbijala od bleščečega se pohištva in od stekel.

»Dosti vam ne bom mogla povedati,« jim je začela pojasnjevati, ko so sedli.

»Hubert ni bil sanjave narave...«

»Oprostite gospodična,« jo je prekinil Slad. »Nisem časnikar. Potrebna so mi dejstva, kajpota za mojo preiskavo. Nekaj bolj otipljivega! Ni mi zato, da bi vedel, ali je bil sanjave narave, temveč: kaj je delal ali govoril, ali je kaj pripravljaj ali pa je samo grozil, da bo kaj naredil.«

Pogledala ga je presenečena.

»Grozil?« je ponovila policajeva besede.

Slad jo je strogo pogledal.

»Gospodična Towley, rad bi z vami govoril odkrito. Prišel sem do sklepa, da je bil gospod Hubert ljubosumen.«

»Kako ste prišli do tega?« je vprašala zaskrbljeno.

»Nosil je vašo sliko v svojem albumu in denarnici...«

»Hubert me je ljubil,« ga je prekinila, »in on je...«

»On je bil ljubosumen, ali ne?«

»Morebiti, ne vem... Znašiti, malo. Bil je pač tak človek.«

Od tu in tam

Prometni minister se je v nedeljo udeležil obnega zbornice železničarjev in brodarjev v Novem Sadu in uvel pri tej priliki govor, v katerem je pohvalil prizadevnost in vestnost železniškega osebja, ki je navzlic povečani službi in navzlic težkim časom izpolnilo svojo dolžnost. Tako je na primer minister navedel, da je isto osebje na belgrajski postaji znalo odpraviti po 200 do 300 vlakov dnevno.

Minister se je nato dotaknil vprašanja plač železniškega osebja in izjavil, da se bo to vprašanje uredilo, čim bodo z neba izginili temni oblaki in iz tistih oblakov padla sonca.

Minister za trgovino in industrijo je dobil, kakor poroča zagrebško časopisje, posebna pooblastila, da bi mogel izdati sam uredbe z zakonsko močjo o stvarih, ki spadajo v njegov resor. Za take uredbe je bilo potrebno do sedaj pooblastilo vlade, ki pa ga je minister dobil. Ob enem bi tako pooblastilo dobil za svoje področje tudi hrvaški ban. Besedilo nove uredbe je baje že gotovo in čakajo samo še na izpolnitev nekaterih formalnosti, ki so s tem v zvezi.

Na Donavi pri Bezzanu se je dogodila strašna nesreča, ki je zahtevala življenje krmarja Josipa Takača, njegove žene in šestletnega otroka. Takač je bil krmar na neki nemški ladji. Ko je bila ladja natovljena, je odplula proti meji. Na ladji sta bili tudi krmarjeva žena in hčerka. Komaj so prispeli na sredo reke, je iz vode nenadoma zakričal otrok, ki je bil sedaj na robu ladje in padel v vodo, ker je izgubil ravnotežje. Videč svojega otroka v nevarnosti, se je Takač poglaval v vodo, čeprav ni bil dober plavalec. Toda silni valovi so začeli premetavati potapljalčovo se hčerko in njega, dokler nista obadva izginila pod gladino. Tedaj pa se je tudi Takačeva žena kot brezumna poglaval v vodo, pa jo je voda takoj pogoltnila. Mornarji so sicer takoj začeli iskati ponesrečence, toda voda jih ni več vrgla na površje.

Zaradi izredno živahne trgovine s premogom, zlasti pa zaradi močnega izvoza v tujino, je industrija začela skoraj primanjkovati premoga, čeprav se je letošnja proizvodnja zelo dvignila v primeri z lanskim. Tako so na primer jugoslovanski premogovniki dali lani v prvih šestih mesecih 1,82 milij. ton premoga, letos pa v istem obdobju 2,39 milij. ton. Te dni so bili končani tudi poskusi za pridobivanje koksa iz domačega rjavega premoga, katerega je v naši državi izredno veliko. Zaenkrat še ni bilo objavljeno, kakšne uspehe so dali poskusi in v koliko bo mogoče narediti našo industrijo neodvisno od uvoza koksa iz tujine. Poročajo pa, da so številna električna podjetja izjavila, da jim bo zmanjkalo premoga, ker ga imajo le še za nekaj dni. Ni pa tej stiski toliko kriva premajhna proizvodnja, temveč bolj pomanjkanje prevoznih sredstev. V kratkem je treba pričakovati tudi uredbo, ki bo določila najvišje cene za premog. Komisija v trgovinskem ministstvu, ki se s tem vprašanjem bavi, preteša sedaj stroške proizvodnje in prevoza pri premogu.

V Novi Sad bi se s septembrom morala preseliti iz Belgrada železniška direkcija Belgrad-Sever. Vse je bilo že domenično in pripravljeno, sedaj pa so nastopile nepredvidene težave. Ravnateljstvo bi se moralo preseliti v poslopje, katero pa je zasedlo poveljstvo novosadske divizije takoj po veliki spomladanski povodnji, katere je močno poškodovala poslopje, kjer je bilo divizijsko poveljstvo prej. Sedaj se pogajajo za to, da bi se poškodovano vojaško poslopje čim prej popravilo, da bi se uradi mogli pravčasno preseliti v Novi Sad, kar je potrebno že zaradi tega, da bodo mogli uslužbenici svoje otroke pravčasno vpisati v šole v Novem Sadu.

Novo letalsko zvezo na progi Dubrovnik-Bar-Podgorica so odprli v nedeljo. Letalo je vodil znani letalec Strževski. Proga ima priključek na letalske zveze z Belgradom, Sarajevom in Zagrebom. Dubrovnik pa je nezadovoljen, ker nima neposredne letalske zveze z Zagrebom, temveč se morajo potniki voziti čez Sarajevo. Prepričani so, da bi taka nova zveza bila v korist ne samo Aeroputa, temveč je tudi potrebna za prosperit tujškega prometa.

Zene uradnice v prometnem ministrstvu so imele v Belgradu protestno zborovanje proti odločitvi ministra, da se bo začel osterje izvajati § 5, po katerem bodo mogle biti odslej uslužbenke v ministrstvu zaposlene le kot telefonistke ali telegrafistke ali pa kot prodajalke vozniških kart. — Zene uslužbenke pravijo, da je ta ukrep krivičen, ker ne daje ženskam niti dela tistih pravic, kakor jih imajo moški. Posebno so hude zaradi tega, ker je ministristvo odločilo, da bodo tiste uslužbenke, ki niso uslužbene po § 5, odpuščene. Prometno ministristvo pa je danes izdalo pojasnilo, v katerem pravi, da ne gre za nobene nove odloke in ukrepe, temveč zgolj za izvajanje odredbe, ki so že več let v veljavi.

Izredno predrznega zločinca Dragotina Saba love že nekaj dni po hrvaških krajih. Pretekli četrtek sta ga dva policaja slučajno sredi noči zalotila na ulici v Karlovcu in ga hotela legitimirati. Toda Saba je v odgovor potegnil samokres in z nekaj strelci enega od stražnikov ubil, drugega pa nevarno ranil. Takoj nato je pobegnil in se klatil okrog Karlovca, čeprav mu je bilo nešteto policijskih in orožniških patrol za petami. Navzlic temu se je zločinca posrečilo ukrasti neke kolo in se pripeljati prav do Križevcev, kjer je sredi mesta naletel na nekega orožnika, ki ga ni spoznal, četudi je policija objavila njegov točen popis. Iz Križevcev je Saba pobegnil v neki gozd v okolici in sedaj upajo, da ga bodo prišli, ker so orožnik gozd obkolili. Saba je bil star grešnik in znalec policije in je bil zlasti nevaren vlomilec. Na zločinski pot ga je vrgla slaba vzgoja, kajti bil je nezakonski otrok.

Zaradi napol podrtega mlina sta se sprla in pobila sorodnika Ilija in Ostoja Kukrica iz Rijeke pri Kostanjici. Zadruga, v kateri sta živela, je imel podrtil mlin, vendar sta si Ilija in Ostoja vsak zase lastila izključno pravico mletve. Spori so bili tako pogosti, da so ostali člani zadruge sklenili mlin podreti, da bodo s tem preprečili še kaj hujšega. Toda Ilija in Ostoja sta se sprla znova zaradi tega, ker sta hotela biti oba prva pri mletvi novega žita. V sporu pa je Ostoja potegnil samokres in bratrance ubil. Ko so ga prijeli, je rekel, da mu ni žal bratrance, saj bo poslej imel vedno mir, kajti ko bo prišel iz zapora, mu ne bo nihče delal preglavic in skrbi zaradi mlina...

Tri delavce je zasul pesek, ki se je odrgal od kamnoloma na Kalniku pri Križevcih. Dva je pobilo do smrti, tretji pa ima težke poškodbe. Delavci so v kamnolomu odkopavali pesek za novo zgradbo zadrugne kleti Vinogradniške zadruge. Bili so pa neprevidni in se niso prav nič zavarovali proti nesreči. Nenadoma pa se je vsul plaz debelega peska in zasul delavca Ivana Nemca in Svaka Črka polnoma, Viktorja Skočca pa do vratu. Prva dva sta se zadušila, tretji pa ima težke poškodbe in bržkone ne bo okrevl.

Film o zakoncih, ki sta šele po ločitvi spoznala, da spadata skupaj!
Luise Ullrich - Hans Söhner - Johannes Riemann in drugi - Ob 16.19. in 21. uri

KINO UNION Dan po ločitvi
Telef. 22-21 Pozor! Obenem predvajamo najnovejši barvan modni film

Kako je davkarija ocenila dohodkov Ljubljančanov?

Veliko zanimanje med davkoplačevalci za davčne ocene
Odvetniki ocenjeni na 2,272.200 din dohodkov

Ljubljana, 30. julija.

Z uvedbo novega davčnega zakona, ki je stopil v veljavo pred približno petimi leti, je bil bistveno izpremenjen tudi postopek glede cenitve dohodkov odnosno čistega dohodka pri posameznih davčnih zavezancih od strani davčne oblasti. Uvedeni so bili posamezni sezname za vsak poklic, vsako panogo obrti in trgovine ter industrije. Ti sezname imajo poleg rubrike za tekočo številko še rubriko za vpis imena in priimka davčnega zavezanca, rubriko, v katero vpiše davčna oblast svoj predlog glede ocene čistega dohodka, ki ga ima zavezanec na leto, in rubriko, v kateri je določen dan za razpravo o oceni pred davčnim odborom, ki bo letos v avgustu začel razpravljati o vseh predlogih davčnega urada za mesto Ljubljano in o ugovorih, ki jih bodo podajali posamezni davčni obvezniki.

Seznami teh ocen so od preteklega tedna razloženi na mestnem magistratu pri vratarju v pritličju poleg Robbovega spomenika. Med ljubljanskimi davkoplačevalci je veliko zanimanje za te seznime in za ocene, kakor jih je podala davkarija. Ko so bili ti sezname predloženi prvo leto na magistratu, je med ljubljanskimi davkoplačevalci, posebno med obrtniki, malimi trgovci in branjevalci silno završalo in je nastalo velikansko ogorčenje, kajti ljudje, ko so pogledali v te seznime, so smatrali, da jim je davčna oblast predpisala toliko davka. To pa ni bilo tako! Navedena je bila le osnova čistega letnega dohodka, od katerega se imajo potem odmeriti in določiti indirektni davki z vsemi dokladi. Sedaj so ljudje že o teh seznamih dobro poučeni in jih kaj marljivo pregledujejo, primerjajo in si zaznamujejo gotova dejstva, da se bodo znali braniti pred davčnim odborom in da bodo znali znižati davčno osnovo in s tem naravno davke.

Kaj nam vse povedo davčni seznami? Mnogo zanimivosti in mnogo poučnih stvari! Povedo nam, kateri sloji in kateri poklici imajo čedne in lepe letne dohodke in kateri poklici in davčni zavezanci se morajo boriti za svoj obstanek.

Reporter je včeraj imel priliko, da je pregledal nekatere seznime, v katerih je bilo zapisanih 1134 davčnih zavezancev. Ti so bili glede čistega letnega dohodka ocenjeni na 15.259.820 din. Nekatere panoge so bile prav nizko ocenjene, druge pa razmeroma visoko.

Vsak se zanima za svoj stan in za svoje stanovske tovariše, kako so kaj od davkarije kvalificirani glede dohodkov. V Ljubljani imamo po davčnem seznamu 93 odvetnikov. Kako žive ti ljudje — branilci pravice in zakona? Mnogi sijajno, drugi

pa bedno, boriti se morajo za svoj obstanek in morajo skoraj živovariti kot proletarci. Vsi odvetniki so bili v pogledu dohodkov ocenjeni na skupno 2.272.200 din. Neki odvetnik najvišje s 86.000 din letnih dohodkov, več odvetnikov pa s 4000 din dohodkov. Pač velikanska razlika!

Res odvetniki dostikrat tarnajo, da morajo opraviti mnogo »kuluka« na sodiščih, ko brezplačno zagovarjajo razne zločince, ko brezplačno zastopajo mnoge stranke v civilnih pravih, ker jim je sodišče naložilo to nalogo. Res dostikrat izgube mnogo časa.

In zdravniki? V seznamu je navedenih 70 zdravnikov, ki so ocenjeni glede čistih letnih dohodkov na 1.618.500 din, nekdo na največ 60.000 din, neki zdravnik pa na 4800 din.

Kaj naši umetniki? Na magistratu je samo kratak seznam umetnikov: slikarjev in kiparjev. Navedenih je 37 odličnih imen, od katerih jih je bilo samo 10 tako nesrečnih, da so postali pridobitniki in da jih je davčna oblast smatrala za vredne, da postanejo davkoplačevalci, pri drugih umetnikih je davčna oblast v zadevni rubriki glede čistega dohodka napravila ravno črto, znak, da nimajo toliko letnih dohodkov, da bi spadali pod ostrino davčnega paragrafa. Vseh deset umetnikov je bilo ocenjeno, da imajo 163.500 din čistega letnega dohodka, med temi nekdo kar 56.000, nekdo pa najnižji dohodek 7000 din. Včeraj so se mnogi umetniki prav živahno zanimali za ta davčni seznam in so prihajali na magistrat študirati davčne ocene umetnikov. V Ljubljani je po davčnem seznamu 13 zasebnih učiteljev in učiteljic, ki imajo po mnenju davkarije skupno do 95.800 din čistega letnega dohodka. Nekdo kar 42.000, najmanj pa 1200 din.

Zanimivi so podatki glede ljubljanskih obrtnikov. Tudi tu so velike vrzeli med posameznimi obrtniki in obrtniki!

Po seznamu je v Ljubljani 112 mesarjev, ki naj imajo po ocenitvi davkarije do 2.170.640 din letnih dohodkov. Najvišji čisti letni dohodek je naveden z zneskom 89.000 din, najnižji pa z 920 din. Kako kričeča razlika? Imamo v Ljubljani 66 pekov, ki so prišli v davčni seznam. Ti imajo po mnenju ljubljanske davkarije 968.000 din letnih čistih dohodkov. Najvišji dohodek je ocenjen na 98.000 din, najnižji na 7000 din.

Pravijo, da mesarji in peki od izgube žive. Davkarija pa pravi, da imajo prav lepe dobičke, ne pa izgubo. Toliko za danes o ljubljanskih davkoplačevalcih. Prihodnjé nadaljevanje.

V Mariboru so začeli graditi novo realno gimnazijo

Maribor, 29. julija.

Končno bo vendar tudi Maribor dobil potrebno novo srednješolsko zgradbo, v kateri se bo nastanila II. realna gimnazija. Ta zavod se sedaj potika že nekaj let v raznih šolskih stavbah ter ima svoje razrede raztresene po vsem mestu, povrh vsega pa mora še imeti tudi popoldanski pouk. Novo gimnazijo zida banovina na zemljišču, katerega je kupila mestna občina ter ga brezplačno prepustila banovini zadaj za magdalenskim parkom.

Gradnjo nove gimnazije je dobila na licitaciji znana ljubljanska tvrdka Just Gabrijelečič, ki se je v Mariboru že lepo vpevala z zidanjem nove carinarnice. Podjetje je začelo pretekli ponedeljek s pripravljalnimi deli, nekaj dni pa že trajajo zemeljska dela ter so se delavci že močno zarili v zemljo. Zaenkrat je zaposlenih na stavbišču 30 delavcev, ko bodo pa dela še bolj napredovala, pa jih bo podjetje najelo okoli 100. Nova stavba bo najmodernejša mariborska šolska poslopje z vsemi

sodobnimi pridobitvami. Bo dvonadstropno, 16 m visoko, 50 m dolgo in 40 m široko. Ena četrtina bo podkletena zaradi kotlarne za centralno kurjavo. Poleg gimnazije bo še posebna zgradba za telovadnico, zraven bo veliko zaklonišče, ob Stritarjevi ulici, tam, kjer je sedaj lesna trgovina Vogrin, ki se s svojimi barakami že umika ter se bo drugim preselila, pa bo veliko letno igrišče.

Gradnja se vrši po skeletnem sistemu iz železobetona. Šele ko bo železobetonska stavba pod streho, se bodo prostori med betonskimi stebri izpolnili z opeko. Ogromno materiala bo šlo v stavbo. Porabilo se bo 20 vagonov betonskega železa, ki ga dobavi Kranjska industrijska družba na Jesenicah, 90 vagonov cementa, 6000 kub. metrov gramozja iz pobeških gramoznic ter okoli 500.000 kosov votle in polne opeke, ki jo bo dobavila opekarna v Kosačih. Do jeseni bo skeletna stavba končana, že bodo prvi zimski meseci ugodni, pa bodo napravili tudi še stene iz opeke. Vsekakor pa se bo novo poslopje že uporabljalo v šolskem letu 1941-42.

V samotnem mlinu se je obesil

Maribor, 29. julija.

Ko je lovil Anton Rink iz Guštanja ob potoku Suhodolnici postavlja, je v nedeljo popolne prišel do starega zapuščenega mlina. Silovit smrad mu je udaril v nos ter je pristopil bliže, pa takoj spet preplašen odskočil. V napol razpadli stavbi je viselo na tramu človeško telo. Bil je to obešen moški, ki je visel gotovo že dolgo časa, ker je bil ves zabuhel in plav, kar je razširjalo strašen smrad, na njem pa so se pasli celi roji muh. Ribič je o svojem odkritju obvestil ljudi, ki so šli po orožnike. Ugotovilo se je, da je ta obešenec 51 letni drvar Anton Krevh iz Šmartna pri Slovenj Gradcu. Zadnjič so ga videli ljudje pred dobrim tednom, potem pa jim je izginil izpred oči. Obesil se je v samotnem kraju, kjer ne hodi nihče razen ribičev. Pri njem so našli nekaj denarja, pa nobenega pisma in listin. Krevh je bil oženjen ter je z ženo zelo grdo ravnal. Rad je pil ter je žalostno dejanje najbrž izvršil v vinenosti.

Celjske novice

c Smrtna nesreča 10 letnega fanta, 10 letni sin posestnika Majorane Maks v Prožinski vasi v Štoreh se je igral doma v kuhinji s patrono, ki pa je naenkrat eksplodirala in odrgala fanta roki v zapustju ter mu razmesarila levo stran prsi. Maksa so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je po nekaj urah izdihnil. Prizadeži družini izrekamo svoje sožalje!

c Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek, 6. avgusta, od 8 do 12 dopoldne v posvetovalnici Zdrženja. Razlagova ulica 8.

c Živaniški živinski in kramarski sejem je bil v petek na Teharih pri Celju. Na sejmu je bilo prodanih nad 50 glav živine. Najvišja cena za vola je bila 9,50 din, za krave 7,50 din.

c Savinjska podružnica AK Skala v Celju bo proslavila dne 11. avgusta na Okrešlju 10 letnico obstoja. Ob 10 dopoldne bo na prostoru pred Frišaufovim domom sv. maša za umrle člane, nato bo pozdravni govor. Iz Celja bosta vozila dva avtobusa, eden že na predvečer in drugi v nedeljo jutraj. V primeru slabega vremena bo proslava v Logarjevji kapelici v Logarski dolini. Prijave sprejema AK Skala,

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Veterni smer-jakost	Padavine	
		naj-večja	naj-manjša		m/m	vrsta
Ljubljana	766,2	22,0	10,0	86	0	—
Maribor	765,9	18,0	8,0	80	5	—
Zagreb	763,8	22,0	14,0	70	10	NW, 3,0 dež
Belgrad	765,0	22,0	14,0	70	10	NW, 1,0 dež
Sarajevo	765,2	17,0	12,0	80	10	0 5,0 dež
Vis	760,3	25,0	17,0	80	5	NNE, —
Split	759,9	28,0	22,0	60	5	NF, 3,0 dež
Kumbar	757,7	31,0	21,0	50	5	NE, —
Rab	762,7	26,0	17,0	60	0	SSE, —
Dubrovniki	757,1	32,0	22,0	50	5	NE, —

Vremenska napoved: Pretežno jasno in toplejše vreme.

Koledar

Danes, torek, 30. julija: Abdon, Senen.
Sreda, 31. julija: Ignac, Ognjeslav.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, vič — Tržaška cesta 48.

Slovenska atletska zveza v Ljubljani (služb.). Obveščamo vse klube Slovenske atletske zveze, da je treba dopise za Zvezo naslavljalati na: Ljubljana, Tavčarjeva 1-IV. Dopisi, ki bi bili naslovljeni na druge naslove, se utegnejo zgubiti in Zveza ne prevzame za take dopise nobene obveze.

Propozicije tekmovalca. Slovenska atletska zveza razpisuje za dne 3. in 4. avgusta, t. j. v soboto in nedeljo, prvenstvo poedincev SAZ. — Tekmovanje se bo začelo v soboto ob 16, v nedeljo pa ob 13. Prostor prireditve objavimo pravčasno. Tekmovanje bo v naslednjih disciplinah, in sicer: v soboto: 200 m, 800 m, 5000 m, 400 m zapreke, skok v višino, skok v daljavo, met krogle in met diska; v nedeljo: 100 m, 400, 1500 m, 10.000 m, 110 m zapreke, skok s palico, troskok, stafeta 4x100 m, met kopja in met kladiva. — Prijave se bodo sprejemale strogo pol ure pred pričetkom tekmovalca. Pravico nastopa imajo vsi verificirani atleti. — Atleti, ki imajo zabrano zaradi prehoda, ali so kaznovani, nimajo pravice nastopa. Tekmovanje bo po pravilih in pravilnikih ASKJ.

Kdo bo zmagal
Kako bo končal
napad na Anglijo ?

O tem prerokuje Nostradamus. Kupite:

NOSTRADAMUSOVA PREROKOVANJA

Pišite na naslov: J. GOLEC - Maribor, poštni predal 32, ter priložite din 12— v znamkah.

Mestna zastavljalnica spet redno in normalno sprejema vse vrste blago, zlatino in srebrnino v zastavo, in sicer od 7.30 do 13. Na redno sprejemanje zlatine in srebrnine še posebno opozarjamo, ker spet posluje uradni cenilec.

Preskrba s premogom in drugim kurivom. Najvišje oblasti v državi so že opozorile industrijska in trgovska podjetja ter tudi prebivalstvo, da se je treba preskrbeti s premogom že poleti, ko je železnica najmanj obremenjena s prevozom drugih dobav in sedaj tudi sama potrebuje najmanj premoga. Enako je seveda tudi z drugim kurivom, ki ga nam je pa sedaj po znosnih cenah zagotovila uredba o maksimiranju cen drv. Navzlic temu bo pa seveda vsak skrben podjetnik in gospodar, prav tako pa tudi skrbna gospodinja gledala na to, da bo s kurivom podjetje ali hiša dobro preskrbljena še pred zimo.

Spet novi sezname davčnih osnov ljubljanskih davčnih zavezancev so od danes 29. t. m. dalje razgrnjeni na magistratu, in sicer za mizarje, lesno stroko, modistinje (male), pletilje in vezilje, pečarje, krovce, vodnjakarje, krznarje, tkalce, klobočarje, za razne, nadalje za fotografe, urarje, zlatarje, parjarje, steklarje, brusilce stekla, uglavaševce klavirjev, izdelovalce trakov, vulkanizirje, izdelovalce harmonik, kamnoseke, akcidenčne tiskarne, izdelovalce pogrebnišnih potrebščin, barvarje, dežnikarje, uničevalce mrčesa, nagačevalce, izdelovalce luga, carinske posrednike, borzne senzale, elektroinstalaterje, babice, zidarske mojstre, slaščičarje, medičarje in mlekarne. Ti sezname bodo razgrnjeni do vključno 4. avgusta na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu.

Iz Slovenskih gor

Zetev je v polnem teku. Zaradi dolgotrajne zime in spomladnih vremenskih motenj, so se razna dela na polju, v vinogradih in travnikih znatno zakasnila. Zetev pšenice traja letos v času, ko je bil pridelek prejšnja leta že zmlačen. Zima letina ni povsem zadovoljiva, ker sta slabo obrodila ječmen in rž. Le pšenica kaže na zadovoljiv pridelek, ki pa vkljub temu ne bo mogel nadoknaditi potreb ostalih dveh žitnih vrst.

Kakšna bo letos vinska letina? To vprašanje je predmet vsakodnevnih skrbi naših vinogradnikov. Na splošno smemo pričakovati letos le srednjo vinsko letino, ponekod pa kaže izredno slabo in to zlasti pri belih sortah. Dela v vinogradih so skoraj povsod končana. Sedaj bi bilo za ugodno dozorevanje potrebno toplih sončnih dni, da bi grozdje pridobilo čim več sladkorja in da bi bil pridelek res dober.

Dvolastniška posestva v sedanjih vojnih razmerah. Kakor znano, imajo razni inozemski dvolastniki iz rajha pri nas razsežne vinograde z vinčarijami, zidanicami in vilami. Prejšnja leta smo bili priče, kako so za časa izletniške sezone prihajali k nam mnogi tuji — prijatelji, sorodniki in znanci teh dvolastnikov, da so preživljali svoj prosti počitniški čas med našim kmetskimi obsejnim prebivalstvom. Od teh tujecev je imel naš kmet včasih lep dohodek za hrano in stanovanje. Vsega tega pa letos ni več. Vojne razmere to onemogočajo in tudi dvolastniške zidavnice in vile samevajo, ker lastniki redko prihajajo na svoja posestva ter imajo po večini nastavljene oskrbnike, ki skrbijo za red na njihovih posevstvih.

Na obisku v pivovarni »Union« samo gledaš in se čudiš...

Od ječmena do piva – najmanj šest mesecev

Pivovarna lahko vrže na trg v enem samem dnevu 1000 hl piva

Pivovarništvo je pri nas že dolgo zelo pomembna stroka živilske industrije in prav je, da vsaj od časa do časa opozorimo na to ali ono našo pivovarno ter seznanimo javnost z njenim obratovanjem stvarno s pomočjo številk. Poglejmo danes, kako nam kuhajo pivo v ljubljanski pivovarni »Union«.

V tej veliki pivovarni lahko zasledujemo nastanek piva od ječmenovega zrna ter vsa njegova koraka do končnega piva. Če vemo, da pot do kleti in točilnice; pivovarna ima vse oddelne kapacitete znaša ca. 200.000 hl, pač lahko presodimo, kako velik obrat je to. Razumljivo je, da kapaciteta tako velikega obrata ne more biti povsem izrabljena, ker je konzum piva pri nas še vedno mnogo premajhen. Pivovarna pa ima zato vedno lahko dovolj uležanega piva v svojih kletih, da more odjemalcem vselej ustreči z dobrim in zdravim blagom. Pivo mora namreč ležati v kletih najmanj 3 mesece. Unionska pivovarna more imeti v kletih do 50.000 hl piva.

Sladarna — tovarna zase

Človek, ki pride prvič v tako velik obrat, je naravnost presenečen nad njegovo obsežnostjo, mehanizacijo in organizacijo. Že sladarna sama na sebi je tovarna zase, čeprav je funkcionalno povezana z drugimi pivovarniški obrati. Obratuje navadno čez zimo, od oktobra do februarja; to je čas kampanje sladarn, ko predelujejo ječmen nove žetve. Unionska pivovarna lahko izdela na leto 300 vagonov slada. Ječmen dobiva iz Srema, Banata in Češkega. Ječmen najprej namakajo v velikih kovinskih kadeh, nakar pride v takozvano kalilnico, velike bobne, ki jih je 20 in ki držijo po trideset vagonov ječmena. V bobnih ječmen vzklije, nakar ga spravijo v zgornjo sušilnico, kjer je razgrnjen na posebnih mrežastih tleh, ki propuščajo topli zrak. Ječmen se mora počasi, postopno sušiti, da se razvije v njem dober slad, zato ga tudi sušijo v dveh sušilnicah. V drugi sušilnici se slad končno razvije ter je pripravljen za kuhanje piva.

Po pnevmatični pošti v varilnico

Iz sladarne drži cev v varilnico in tja poteka slad stisnjeni zrak. To je torej nekakšna »pnevmatična« pošta. Varilnica je torej kuhinja piva ali nekakšna alkimistična kuhinja, kjer izdelujejo »tekoče zlato«. Kuhanje piva je pa tudi v resnici umetnost, ki je še celo nekaj več kakor zgolj gastronomija. Že o sami varilnici bi lahko napisali obširno reportažo. Prostor se deli v dva dela; ozadje je vzvišeno. Tam vidimo dve veliki kadi. Imenujejo jih ponvi in sta pokrta v obliki kupol, ki le delno štrli iz tal. Tudi v sprednjem delu sta dve podobni ponvi. Imenujemo jih po vrsti njihove uporabe: drozgalna kad, drozgalna ponev, precejvalna kad in pivinska ponev. V drozgalo kad pride slad najprej, kjer ga pride za kuhanje v drozgalni ponvi. Od tam se pretaka v precejvalno kad. Končno steče tekočina v pivinsko ponev, kjer ji primešajo hmelja. Za eno kuho ali »varko« potrebuje okrog 4.500 kg slada. Hmelja pa potrebuje 60 kg. Na dan lahko skuhamo tri »varke«, tako da znaša dnevna produkcija približno 650 hektolitrov.

Iz hladilnikov v ogromne vrelnice

Ta tekočina še ni pivo, temveč pivina, ki potem teče v vrelnice, kjer se dodaja pivski kvas. Pri tem procesu se spremeni 65–70% sladkorja po vrenju v alkohol. Predno pa tekočina steče v vrelnice, se mora ohladiti, oziroma prezračiti do določene toplote v hladilniku. V velikih, plitvih, pločevinastih posodah se tekočina hladi nekaj ur, nakar odteče v vrelnice, ki so nižje prostore, v vrelnice, kjer je že precej hladno. Velike pivovarne

Slanost morske vode

Znano je, da vsebuje morska voda največ soli. Povprečna srednja gostota te morske slanosti je 35-tisočinka, to je pravi, da pride na kilogram morske vode 35 gramov soli. V teh 35 gramih je 27 gramov moreke soli, štiri grame magnezijevega klorida in štiri grame drugih različnih soli.

Če bi to solno maso razprostili čez vso morsko gladino, bi dobili plast soli, debelo šestdeset metrov. Od teh šestdesetih metrov bi odpadlo 47,50 metrov na morsko sol, 5,80 metrov na magnezijeve klorid, 3,20 metrov na magnezijev sulfat in 2,20 metra na kalcijev sulfat.

Če bi pa to solno plast raztegnili čez vso zemljo, potem bi pa dobili plast, ki bi bila debela 47 metrov.

imajo velike vrelnice. Tako ima Unionska pivovarna 10 velikih kadi po 310 hl, 6 po 240 hl, 10 po 80 hl, 5 po 200 hl, 7 po 100 hl itd. Šele, ko tekočina vrevre v vrelnih kadeh, jo smemo imenovati pivo, vendar proces vretja še vedno ni končan, zato mora pivo »zoreti« v kletih 3 mesece. Pivo leži v lesenih sodih, betonskih kadeh, ki držijo do 600 hl, kovinsko emajliranih tankih, ki držijo po 330 do 420 hl, v lesenih posodah, ki držijo posamezno po 25 do 100 hl, vse skupaj pa okrog 50.000. To bi bila že prava povodenj, če bi se toliko pijače razlilo hkrati. Zdaj, poletne mesece, se je »razlilo« okrog 10.000 hl na mesec.

Predno je pivo zrelo za konzum, traja celotni proces od ječmena do piva najmanj 6 mesecev. Iz tega vidika se mora ocenjevati težave industrije piva.

Točilnica, stekleničnica in pomivanje sodov

Brez mehaniziranega obrata v točilnici (kjer natakajo pivo v sode) in v stekleničnici (kjer ga točijo v steklenice), bi ne bilo tako lahko spraviti toliko piva v promet. Tako pa teče pivo takorekoč po tekočem traku iz kleti v točilnico, kjer polnilni stroji (avtomati) polnijo posode tako hitro, da pivovarna lahko vrže na trg v enem samem dnevu okrog 1.000 hl piva. Dosega je pa že rekord 1.200 hl. V stekleničnici so zaposlene ženske, v točilnici pa moški. Vsak, kdor pride v pivovarno, lahko vidi, kako skrbno preizkušajo posodo, predno jo uporabijo. V stekleničnici avtomatske naprave čistijo steklenice. Posebno izurjene delavke preizkušajo



Francosko ljudstvo v nekem mestu na zasedenem ozemlju posluša razglas poveljnika mesta, ki je zdaj Nemec.

Narod starcev

»Petit Parisien« je objavil zanimiv članek o demografskem gibanju v Franciji. V članku ugotavljamo namreč:

Ali nam je res usojeno, da postanemo narod starcev? Francija ima že svetovno prvenstvo v tem pogledu, kajti izmed vseh držav ima ona največ oseb, starih nad 60 let, in najmanj ljudi izpod 20 let. Na 1000 prebivalcev odpade 204 osebe pod 20 let in 140 oseb nad 60 let. Povprečno je Francija občutno starejša od povprečnega Nemca ali Italijana. Od leta 1851. do leta 1931. se je razmerje oseb izpod 20 let v našem prebivalstvu zmanjšalo za okoli 16 odstotkov, onih nad 60 let pa povečalo za okoli 38 odstotkov. V našem prebivalstvu je nadalje 66 tujcev na tisoč prebivalcev, ako pa upoštevamo samo moške, celo 83 na tisoč. Od leta 1872 do danes je že pol milijona tujcev postalo francoskih državljanov po naturalizaciji. Ta dotok nam je sicer dobrodošel, toda ali ne bo končno vplival na spremembo francoskega značaja?

elehermo steklenico, če ni morda v njej ostal vonj po petroleju ali kakšni drugi tekočini. V točilnici pa sodar pazljivo pregleduje sode, čeprav so bili prej že preizkušeni v takozvani smolarni. V smolarni umije umivalni stroj po 240 sodov na uro. Umiti sodčki romajo po tekočem traku k drugemu stroju, ki jih znotraj osmoli ter desinficira. Osmoljene sode preizkusijo v vodi, če drže; potapljajo jih napoljene z zrakom ter hermetično zaprejo.

Elektrarna, ki bi zadostovala za manjše mesto

To so glavni obrati pivovarne. Duša vsega obrata je pa strojnica s kurilnico ter električna centrala. Pri sedanjem konzumu ta centrala, ki bi lahko napajala z električno energijo manjše mesto, producira na mesec okrog 60.000 kw. toka. Imajo tri parne kotle različne kapacitete. Parni stroji proizvajajo po 550, 250 in 180 KS energije. Centrala ima 4 generatorje.

Omeniti je treba, da ima pivovarna tudi kompletno hladilno napravo. K obratu spada še cela vrsta delavnic, sodarska, mizarška, mehanična itd. Razumljivo je, da ima pivovarna precej velik vozovni park z 10 tovornimi avtomobili in številnimi drugimi vozovi. Zanimalo vas bo, da ima pivovarna tudi

svoj vodovod

ter da uporablja mehko in trdo vodo. Po vodovodu priteka izpod Šišenskega hriba mehka voda, ki jo uporabljajo za kuhanje piva. Razen tega imajo še dva vodnjaka s trdo vodo; eden je vedno v rezervi za hlajenje, kondenzatorje, čiščenje in vse druge namene.

Ko si ogledaš vse to, kar smo le bežno našli, začneš gledati na pivo kot produkt posebne umetnosti, ki se je razvila v stoletjih do sedanje tehnične izpopolnitve ter racionalizacije.

40 let na prestolu



Viktor Emanuel III., kralj Italije in Albanije ter cesar Abesinije.

Burkasto vreme tudi v Romuniji

Predvčerajšnjim so imeli v Romuniji najtoplejši dan v letošnjem letu. Toploter je kazal v Bukarešti na soncu 49 stopinj Celzija. Snoči je divjala po vsej Romuniji silna nevihta, ki je prizadejala veliko škodo. Bilo je tudi nekaj človeških žrtev. Po nekaterih krajih Romunije se je utrgal oblak.

Žrtve vročine v Ameriki

Vročina, ki se je začela pred več kot enim tednom, je zdaj prenehala. V severnih državah USA je toploter kazal 100 stopinj Fahrenheitta. Samo v New Yorku je bilo 15 človeških žrtev zaradi vročine, ki je vladala tam večeraj. Za sončarico je umrlo v zadnjih sedmih dneh 530 ljudi.

Pred novim ljudskim štetjem v Turčiji

Turške pristojne oblasti pripravljajo vse potrebno za ljudsko štetje, ki bo 20. oktobra. Pri štetju bo zaposlenih 200.000 uradnikov in njihovih pomočnikov, prostovoljcev. Zadnji popis prebivalstva v Turčiji je bil leta 1936. Tedaj je imela Turčija 16,2 milijona prebivalcev.

Radio

Program radio Ljubljana

Torek, 30. julija. 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček vseh slovenskih (plošče) — 12 Glasbene plošče (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Orglice in harmonika (Stanko Avgust in Fr. Petan) — 14 Poročila — 19 Napovedi in poročila — 19.20 Nac. ura: Civilna mobilizacija vasi (Stojadin Stamenkovič) — 19.40 Objave — 20 Deset minut zabave — 20.10 Ali mine jecljanje samo ob sebi (Vilko Mazi) — 20.30 Akademski kvintet — 21.15 Pevski koncert gđ. Karle Šlehanove, pri klavirju prof. M. Lipovšek — 22 Napovedi, poročila — 22.15 »Štirje fantje«.

Drugi programi

Torek, 30. julija: Belgrad: 20.10 Kom. koncert — Zagreb: 21 Kon. koncert — Bratislava: 19.40 Zab. koncert. — Praga-Brno: 21.30 Beethovenova sonata — Sofija: 20.30 Mendelsohnovo trio — Bernmünster: 19.45 Chopinove skladbe — Budimpešta: 22.10 Cig. orkester — Stockholm-Hörby: 21.10 Sibeliusove skladbe — Rim-Florenca: 21.15 Vok. koncert — Kodanj: 20.30 Plošče — Sottens: 19.10 Schumannova sonata.

Strahno se je izpremenil. Gašper: »Bog te živi, Miha. Močno si se izpremenil v teh desetih letih, od kar se nisva videla.« Neznavec: »Gospod, motite se, jaz nisem Miha.« Gašper: »Glej ga no, tako se je spremenil, da že tudi Miha ni več!«



Gardisti so me pograbili za roke in me odvedli v temo. Ravno ko smo šli mimo svetlega vhoda v poveljstvo, sem za trenutek zagledal stotnika Aguilera in zavpil po angleško:

»Aguilera, prijeli sem!«

Civilni gardisti so se takoj odločno vmešali, pa smo šli ven v temo proti policijskemu zaporu.

Spravili so me v prostor za stražo, kjer me je kmalu obdajala skupina radovednih policistov. Eden od njih se je postavil predme, si z zlobnim rezanjem potegnil čez goltanec ter tlesnil z jezikom.

Cez kako uro je prišel stotnik Aguilera. Po dolgem pogajanju v uradni sobi policijskega načelnika je prišel k meni in me odvedel. Načelnik se je opravičil:

»Bila je pomota. Neko brzojavko, ki je bila naslovljena iz Londona na vas, so napačno razumeli. Stvar se je pojasnila in ste prosti.« To je bilo 25. septembra ob 10.30 zvečer.

Zunaj na temni cesti mi je Aguilera dejal:

»Lahko govorite o sreči, da ste videli mene. Saj veste, vojna je naša civilna garda najprej dela, potem pa raziskuje. Vaše londonsko uredništvo vam je poslalo brzojavko, ki je vsebovala besede »umor generala Mole«. Brzojavko so ujeli in dali zapoved, naj vas zapro. Niso razumeli, da gre za uredniško vprašanje zaradi

govorice v Londonu, po kateri naj bi se pripravljala atentat na generala Mole.«

Tedne pozneje sem zvedel podrobnosti o tej zadevi. V Londonu so bile prišle govorice o nameravanem atentatu na generala Mole. Moje londonsko uredništvo pa ni ravno čisto pametno, ko mi je brzojavilo:

»Govorice načrt umora generala Mole.«

Španske oblasti so zares začele sumiti, da bi utegnil biti general Mole umorjen. Tik preden so prijeli mene, so v Burgozu zaradi načrta za atentat usmrtili nekega Neumanna, ki se je izdajal za poročevalca. Vojaške oblasti v Caereresu so očitno prišle do sklepa, da sem v zaroto zapleten tudi jaz.

Preden se je spet zdanilo, smo bili spet na poti do fronte. Ves ta dan so se na fronti pri Guadarrami silovito bojevali. Do odločilne bitke za Toledo je prišlo na višavjih pred nami.

Slišali smo hrušč strojinic. Pogosto jih je regljalo pol ducata hkratu. Slišali smo razpršen ogenj iz pušk ter silovito gremenje topništva.

Trimotorni bombniki so letali sem in tja ter metali sto kilogramov težke bombe na zadnjo višino. Kadar se je prikazalo letalo, so ga častniki napeto zasledovali z daljnogledi. Če so zagledali rdeča znamenja, so zabrligale piškalke in stotine Mavrov v rdečih čepicah ter legionarjev v zelenih srajah so zavpile:

»Rojos, rojos — rdeči, rdeči!«

Vsako si je iskal skrivališča pred previsnim bregom reke, pod vozovi ter pod debelimi kamenitimi oboki porušenega mostu, ki je segal daleč čez bregove. Ta je nudil največ varnosti, pa samo za kakih 50 metrov.

Mavri, legionarji in častniki s poročevalci so drveli, kakor je kdo mogel ter se po dva in po trije metali pod zidovje, vsi potni in brez diha. Nekoč sem bil ravno zaspal, ko so se oglasile piškalke. Obok mosta je bil že natlačen s potnim človeštvom, ko sem prišel do tja. Mogel sem spraviti na varno samo glavo in ramena. Drugi deli telesa so se mi zdeli zdaj neverjetno veliki in vidni.

Popoldne se je prikazalo 12 rdečih letal, pet bombnikov s sedmimi lovci. Zagledali smo jih na nebu nad Varelovimi črtami.

Bombniki so se spustili na 700 metrov ter štiri kilometre pred nami vrgli ploho bomb, da se je zemlja majala pod nogami.

Cez cesto so nosili do obvezovališča ranjene Mavre, katerih obrazi so bili zelenkasto bledi. Obvezovališče je bilo skrito pod oljkami.

Ob sončnem zahodu smo se peljali nazaj v Talavero. Trupla ljudi in živali so še vedno ležala tam, kjer so ležala že dneve in dneve: po poljih, ob cesti in nekaj tudi na cesti. Naši vozovi so se morali večkrat izogibati, da jih niso povozili. Okoli Sante Olalle so trupla, ki jih je bilo kakih 300, kakor smo slišali, ležala skoraj dva tedna. Smrad je bil strašen. Obrazi trupel so bili skoraj čisto črni. Strahotno rezanje je pačilo obraza obeh mrličev, ki sta še sedela v bojnem vozu.

Naslednji dan smo pri Santi Olalli videli, kako so posamezni oddelki nosili trupla z bojišča na kupe, jih polivali s petrolejem ter kupe zažigali. Kupi so se napihovali in smrdeli.

Naslednje dni sem videl šest velikih kupov pepela, na nekaj sto metrov vsakega. Eden od njih je bil visok skoraj poldrug meter.

V svojih poročilih sem dvakrat omenil sežiganje trupel na bojišču, toda cenzor mi je opombo obakrat prečrta. Nedvomno se je bal, da bi taka opomba utegnila zadeti versko čustvovanje katoličanov v tujini.

Ob neki priliki sem pa ugotovil, da neki cenzor angleških poročil ne pregleduje tako natančno, kakor bi jih bil lahko. Na koncu svojega naslednjega poročila sem vpletel stavek:

»Videl šest kupov pepela človeških ostankov na bojišču.« Cenzor je vest spustil.

Naslednji dan, v nedeljo, 27. septembra, so nas poročevalski častniki vse dopoldne držali v Talaveri. Potem je prišlo sporočilo, da so rdeči milico pregnali z zadnje višine in da je Toledo tik pred padcem.

Ob petih popoldne smo z zadnje višine, kakih 200 metrov nad ravanjo, gledali v mesto, ki je ležalo osem kilometrov pred nami v bledi luči jesenskega sonca. Skozi daljnogled smo opazovali rdeče čete, ki so se v dolgih vrstah tovornih avtomobilov unikale čez most svetega Martina in skozi sotesko reke Tajo.